

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มุ่งศึกษาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี ซึ่งมีเนื้อหาและสาระสำคัญเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการวิจัยตามลำดับดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2 แบบแผนการวิจัย

3.3 ตัวแปรในการวิจัย

3.4 เครื่องมือการวิจัย

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร ประชากรในการวิจัย คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี จำนวน 65 โรงเรียน จำนวนผู้สอน 4,426 คน (สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ข้อมูลสำรวจ ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2555)

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

3.1.2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี จำนวน 351 คน จากจำนวนโรงเรียน 56 โรงเรียน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) โดยมีขั้นตอนการสุ่มกลุ่มตัวอย่างคือ จำแนกประชากรตามอำเภอได้ 12 อำเภอ นำมากำหนดกลุ่มตัวอย่างกลุ่มโรงเรียนและครู โดยวิธีการจัดสรรตามสัดส่วนของจำนวนประชากร ปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 รายละเอียดประชากรและกลุ่มตัวอย่างครู จำแนกตามอำเภอ

ที่	อำเภอ	จำนวนประชากร		จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	
		โรงเรียน	ครู	โรงเรียน	ครู
1	เมืองปัตตานี	9	770	8	61
2	หนองจิก	5	343	4	27
3	ยะหริ่ง	4	236	3	19
4	ปะนาเระ	5	339	4	26
5	ยะรัง	9	508	8	40
6	โคกโพธิ์	8	490	7	39
7	มายอ	10	439	9	35
8	แม่ลาน	1	29	1	2
9	สายบุรี	9	1,067	8	85
10	ทุ่งยางแดง	4	185	3	15
11	ไม้แก่น	1	20	1	2
12	กะพ้อ	0	0	0	0
	รวม	65	4,426	56	351

จากตารางที่ 1 พบว่า จำนวนประชากรโรงเรียนที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ 65 โรงเรียน ครูผู้สอน 4,426 คน เมื่อนำมากำหนดกลุ่มตัวอย่างกลุ่มโรงเรียนและครูโดยวิธีการจัดสรรตามสัดส่วนของจำนวนประชากร ได้กลุ่มตัวอย่างโรงเรียน 56 โรงเรียน และกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอน 351 คน

3.1.2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนที่ผ่านการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการคัดเลือกแบบเจาะจงเฉพาะ จำนวน 10 คน ดังนี้

- (1) ครูที่รับผิดชอบงานสอนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 2 คน
- (2) ครูที่รับผิดชอบงานสอนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 2 คน
- (3) ครูที่รับผิดชอบงานสอนชั้นอิสลามศึกษาตอนต้น (อิบตีดาอียะฮ์) 2 คน
- (4) ครูที่รับผิดชอบงานสอนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลาง (มูตะวัชชิต) 2 คน
- (5) ครูที่รับผิดชอบงานสอนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลาย (ชานาวีรีย์) 2 คน

3.1.2.3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เฉพาะ จำนวน 3 คน โดยคัดเลือกผู้บริหารที่จบการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป ในสถานศึกษา ขนาดใหญ่ กลาง และเล็ก ขนาดละ 1 คน

3.2 แบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งวิธีการดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ
 ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire)

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี โดยใช้การสนทนากลุ่มครูผู้สอนและ การสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน

3.3 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

(1) เพศ

ก. ชาย

ข. หญิง

(2) กลุ่มวิชาที่สอน

ก. วิชาสามัญ

ข. วิชาศาสนา

(3) ประสบการณ์ในการสอน

ก. ต่ำกว่า 5 ปี

ข. ตั้งแต่ 5-10 ปี

ค. 11 ปีขึ้นไป

(4) ขนาดโรงเรียน

ก. ขนาดใหญ่ มีนักเรียนตั้งแต่ 1,001 คนขึ้นไป

ข. ขนาดกลาง มีนักเรียนตั้งแต่ 501 - 1,000 คน

ค. ขนาดเล็ก มีนักเรียน 1-500 คน

3.3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี 3 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการเตรียมการ (2) ด้านการดำเนินการ และ (3) ด้านการวัดผลและประเมินผล

3.4 เครื่องมือการวิจัย

3.4.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) เพื่อสอบถามเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเตรียมการสอน ด้านการดำเนินการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล จำนวน 40 ข้อ โดยยึดเกณฑ์การพิจารณาเลือกตอบแบบสอบถาม 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

และยึดเกณฑ์แปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ยที่ได้โดยใช้เกณฑ์ของ บุญชม ศรีสะอาด (2545 : 103) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended Questionnaire) สำหรับให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี

แบบสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เป็นแบบบันทึกการสนทนากลุ่มเพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี โดยผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในประเด็นปัญหาที่กำหนด

แบบสัมภาษณ์ (Interview) ลักษณะของแบบสัมภาษณ์ที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี โดยผู้วิจัยจะทำการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ (Non-Official) ผู้วิจัยสามารถปรับคำถามให้ยืดหยุ่นตามสถานการณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลตามที่ต้องการ แต่ทั้งนี้การสัมภาษณ์อยู่ภายในกรอบที่กำหนดไว้

3.4.2 วิธีสร้างเครื่องมือการวิจัย

การสร้างแบบสอบถามได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ได้แก่ งานวิจัยของ ปาริชาติ สวนอักษร (2543) มงคล เพาะผล (2544) วีระชัย เสมารักดี และคณะ (2545) วุฒินันท์ ออบอุ้น (2544) สิริธรรมาชีพ (2548) สุณีย์ ใจเหล็ก (2541) สุนัน จันทรโมลี (2544) สุเมธ พลธรรม (2545) อติสร ศิริ (2543) อุดลศักดิ์ ศรีปัญญา (2545) และอศุทธ์เดช ฐานะ (2542)

2. กำหนดขอบเขตการวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู 3 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินการ และด้านการวัดผลและประเมินผล

3. สร้างและเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบเพื่อปรับปรุงแก้ไข

4. เสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือนิยาม (Item Objective Congruence Index: IOC) โดยกำหนดคะแนนจากการพิจารณา ดังนี้

+1 เมื่อเห็นว่าข้อคำถามตรงกับขอบข่ายในประเด็นหลักของเนื้อหา

0 เมื่อข้อคำถามไม่ตรงกับขอบข่ายในประเด็นหลักของเนื้อหา

-1 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามตรงกับขอบข่ายในประเด็นหลักของเนื้อหา

และผลการวิเคราะห์ค่า IOC พบว่า ทุกข้อคำถามมีมากกว่า .6 ซึ่งแสดงว่ามีค่าความเที่ยงตรง

5. ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือการวิจัยตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ
6. ทดลองเครื่องมือ (Try Out) กับกลุ่มเล็ก (Try out) จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient of Alpha) ใช้สูตรของครอนบาค (Cranbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ .960
7. ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือ
8. สร้างเครื่องมือฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บข้อมูลต่อไป

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.5.1 การเก็บข้อมูลแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

- 1) ขอนหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ถึงผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี
- 2) ศึกษาประชากรและกลุ่มตัวอย่าง โดยศึกษาข้อมูลจากสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี
- 3) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามตามกลุ่มตัวอย่าง
- 4) นำผลการตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างได้รับคืนตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้คิดเป็นร้อยละ 100 มาตรวจสอบความเรียบร้อย ความถูกต้องสมบูรณ์ในการลงข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัย

3.5.2 การเก็บข้อมูลการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยได้ดำเนินการขั้นตอนดังนี้

- 1) ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ไปยังผู้บริหาร โรงเรียนเพื่อขอความอนุเคราะห์ครูผู้สอนเข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่มตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด
- 2) นำหนังสือเชิญส่งให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านด้วยตนเอง
- 3) จัดประชุมตามวาระหรือประเด็นการสนทนากลุ่ม แล้วสรุปผลการจัดประชุม โดยให้สมาชิกที่ประชุมสรุปผลตามประเด็นที่ร่วมอภิปราย
- 4) บันทึกรายงานการประชุมในเครื่องมือแบบบันทึกการประชุมที่สร้างขึ้น

3.5.3 การเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

- 1) ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ไปยังผู้บริหารโรงเรียนเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์
- 2) นำหนังสือเชิญส่งให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านด้วยตนเอง
- 3) สัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนตามแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
- 4) บันทึกข้อมูลลงในแบบสัมภาษณ์

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.6.1 ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามเชิงสำรวจ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

- 1) นำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมมาได้แล้วมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์
- 2) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
- 3) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าที (t-test)
- 4) การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย 3 กลุ่ม โดยใช้ความแปรปรวนทางเดียว F-test (One-way ANOVA) กรณีพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe)
- 5) การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี โดยหาค่าความถี่ (Frequency)

3.6.2 ข้อมูลการจัดสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยใช้วิธีการพรรณนาสังเคราะห์นำเสนอในรูปแบบความเรียง เพื่อนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี

3.6.3 ข้อมูลการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้วิธีการสังเคราะห์นำเสนอในรูปแบบความเรียง เพื่อนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี